

Sociaal Maas en Waal

BETOOG PROGRAMMABEGROTING 2016

Uitgesproken op 4 november 2015

door Merijn Broeders (fractievoorzitter Sociaal Maas en Waal)

Vanavond kijken we als raad en college vooruit naar 2016. Dat doen we via de papieren werkelijkheid die begroting heet. Een belangrijk sturingsinstrument om ambities en opgaven in onze gemeenten te verbinden aan uren en middelen.

De begroting die nu voor ligt is opnieuw een begroting die weinig veranderingen herbergt. Begrijp me niet verkeerd. Verandering is niet per definitie goed. Maar kijk naar onze gemeente en daarbuiten en dan zie je dat de wereld om ons heen wel flink verandert. We moeten die zaken niet over ons heen laten komen, maar zelf aan zet blijven. Van een reactieve wijze van besturen naar proactief beleid. En daar is in deze begroting geen sprake van. Echte actie op het gebied van de woningnood aan de Maaskant zie ik niet terug, inzet op de zo broodnodige transformatie van het sociale domein ontbreekt volledig, concrete acties om de werkgelegenheid te stimuleren blijven achterwege en alles, werkelijk alles in deze gemeente is er op gericht om zelfstandig te blijven. Zelfstandigheid is een doel op zich geworden. West Maas en Waal keert meer en meer in zichzelf. Of anders gezegd het college steekt de kop in het zand.

Ik loop met u graag drie terreinen af waar wij duidelijk andere keuzes zouden maken.

Als eerste het **SOCIALE DOMEIN**

Als wij kijken naar het sociale domein dan zien wij bovenaan staan de uitdaging van de transformatie. We zitten nu nog in 2015, het jaar waarin de taken in het sociale domein naar de gemeente zijn gebracht. Veel werk moet verzet worden om de taken dichterbij de inwoner te brengen. Zodat mensen - als zij een hulpvraag hebben - op een laagdrempelige manier in gesprek kunnen raken met zorgaanbieders en met andere mensen uit hun dorp. In 2016 moet de echte transformatie plaatsvinden, het proces waarbij het sociale domein niet alleen decentraler maar ook echt anders worden georganiseerd. In de begroting van 2016 zien wij geen enkel teken dat het college hier werk van wil maken.

Er wordt nog veel te veel vanuit een ouderwets loket gewerkt in plaats van aan een netwerk van hulp en ondersteuning in de dorpen zelf. Veel wordt centraal vanuit het gemeentelijk loket geregisseerd en ons onderzoek heeft duidelijk laten zien hoe kwetsbaar dat is als het niet goed geregeld is met de bereikbaarheid en kwaliteit van dit centrale loket. Sociaal Maas en Waal roept het college op echt stappen te zetten naar *transformatie*. Om een zorgstructuur op dorpsniveau op te bouwen die zorgen voor elkaar en onderlinge hulp combineert met bereikbare professionele hulp en ondersteuning.

Binnen het sociale domein valt ook de aanpak van armoede. Naar onze mening is het West Maas en Waalse beleid er vooral op gericht om pleisters te plakken, niet om mensen er weer echt bovenop te helpen. Om zo weer zinvol mee te draaien in de Maas en Waalse samenleving. Ook de gerichte ondersteuning aan kinderen is nog niet in overeenstemming met de aanbevelingen van de kinderombudsman, zoals we bij de BURAP al opmerkten. Wij vinden in de begroting geen tekenen dat hier veranderingen op komst zijn.

Armoede bestrijden begint met het voorkomen ervan. Een van de meest zinvolle manieren is via werk; er is in de Maas en Waalse regio nog steeds te weinig werk om mensen aan een baan te helpen. In de begroting staat nergens een ambitie noch concrete actie om de lokale economie te stimuleren. Hoe gaat het college zorgen voor meer banen? Hoe stuurt de gemeente hierop? We maken ons zorgen over gezinnen die in een zogenaamd hulpvacuüm zitten. Gezinnen die kampen met werkloosheid of bijvoorbeeld hoge zorgkosten, maar die nog geen aanspraak kunnen doen op voorzieningen. In onze gemeente zijn er continu rond de 25 gezinnen die in deze situatie zitten, gezinnen die dagelijks worstelen met de eerste levensbehoeften. Verschillende Maas en Waalse inwoners hebben hun handen vol om deze groep te helpen, op vrijwillige basis. Het zou het college sieren als deze helpende inwoners ook bij de gemeente een helpende hand vinden. Deze mensen lopen nu tegen een systeem van regels en procedures aan. Regels en procedures die niet kijken naar de maatschappelijke relevantie van de vraag, waardoor deze inwoners het zelf mogen uitzoeken.

Kortom, er ontbreekt in onze ogen ambitie, en er ontbreken concrete plannen.

Hoe gaat het college ervoor zorgen dat een en ander volgend jaar wel goed geregeld is? We doen met alle plezier nog een aantal onderzoeken doen om problemen bloot te leggen, maar we zouden liever zien dat het college het zelf en al eerder oppakt.

Ik zet nu graag de stap naar het tweede domein, namelijk **LEEFBAARHEID**.

Het beeld is wat ons betreft hetzelfde als bij het sociale domein: we missen ambitie en we zouden zelf echt andere keuzes maken. Ik noem graag een aantal onderwerpen die wij belangrijk vinden.

Een belangrijk aspect van leefbaarheid heeft te maken met jeugd en jongeren. Voor hen moeten er in het Maas en Waalse voldoende mogelijkheden zijn voor onderwijs, recreatie en later ook voor wonen. Ook eventuele overlast door jongeren valt hieronder. In de begroting zien wij geen keuzes die het belang van deze groep laten zien. Waarom bijvoorbeeld geen plannen met bijbehorend budget voor het veiliger maken van fietspaden voor de rit naar school? En waarom niet een goed plan voor een beter werkend buurtbus netwerk, goed voor zowel de jongeren als de rest van onze inwoners. En waar blijft de ambitie met betrekking tot het jeugd- en jongerenwerk? In de raad is de afgelopen maanden meermalen gesproken over het jeugd- en jongerenwerk. Ook de jongerenwerker heeft een presentatie gegeven. Wij zijn hier erg van geschrokken, het was duidelijk dat de jongerenwerker amper een idee had van de problematiek in het Maas en Waalse, en dat hij bij lange na niet genoeg tijd heeft om een adequaat jongerenbeleid neer te zetten.

Leefbaarheid heeft ook direct te maken met veiligheid, en dat brengt me bij het probleem van woninginbraken. In de voorbereidende ronde vroegen wij aan het college hoeveel nieuwe en bestaande woningen in onze gemeente het Politie Keurmerk Veilig Wonen hadden. Dit is belangrijk omdat het Keurmerk de kans op inbraken met 30% doet afnemen. Hier werd maximaal gebruik van gemaakt, zo werd ons verzekerd. We hebben de cijfers over de afgegeven certificaten van de afgelopen jaren opgevraagd. Ik noem slechts één cijfer. Als we het hebben over nieuwe woningen in onze gemeente dan werden er in 2013 voor het laatst 14 woningen opgeleverd met het keurmerk. In 2014 en 2015 dus niet. Maar dat is toch de periode dat het Leeuwse Veld is opgeleverd? In de bestaande woningbouw loopt het aantal certificaten ook terug tot een aantal welke op een hand te tellen is. Ik hoor graag van het college haar reactie hierop en wat zij hiermee denkt te gaan doen.

Een laatste belangrijk aandachtspunt onder het kopje “leefbaarheid” zijn wat ons betreft de dorpshuizen. We horen van verschillende kanten dat het voor de dorpshuizen en MFA’s heel moeilijk is om een financieel gezond beleid te voeren. Wacht het college tot het moment dat bestuurders opstappen en voorzieningen omvallen? Onze keus zou het niet zijn. Wij roepen het college op om dergelijke ontwikkelingen voor te zijn, en nu al mee te denken in oplossingen. Het is immers altijd beter om met een “warme hand” te geven, dan te wachten tot het moment dat er – heel toepasselijk in deze Halloween week - lijken uit de kast rollen en de gemeente alsnog over de brug moet komen. Concrete tip: de gemeente kan de stichtingsbesturen ondersteunen door het bieden van een gunstige lening voor het leggen van zonnepanelen, zodat de bedrijfsvoering veel haalbaarder wordt.

Dat brengt me meteen ook in bredere zin bij het hoofdstuk duurzaamheid

DUURZAAMHEID

Ongeveer een jaar geleden vroegen we aandacht, middels een motie, voor duurzaamheid in onze gemeente, in de hoop op meer ambitie op dit vlak. De motie is aangenomen en er wordt nu een onderzoek gedaan naar mogelijkheden om CO2 uitstoot terug te dringen in onze gemeente. Een mooie eerste stap. Sociaal Maas en Waal zou ook graag resultaat zien op andere terreinen van duurzaamheid. Op het gebied van onkruidbestrijding bijvoorbeeld. Tussen de regels van de begroting door zien we een bijna opgelucht college. Opgelucht over het feit dat het verbod op glyfosaat wéér is uitgesteld. Wij zijn helemaal niet opgelucht over het uitstel, in tegendeel. Chemische middelen vervuilen onze grond en onze sloten en weteringen en zijn slecht voor de gezondheid. In plaats van de kop in het zand steken, is actie nu geboden. We willen toch zuinig zijn op ons groene Maas en Waal?

Andere voorbeelden van andere keuzes voor meer duurzaamheid? Wat dacht u van beleid gericht op het ondersteunen van inwoners en bedrijven bij het opruimen van asbestdaken? Of een andere manier van afschrijven op gebouwen, zodat reserves kunnen worden opgebouwd die dan weer kunnen worden gebruikt voor meer duurzame investeringen (bijvoorbeeld in zonnepanelen of isolatie). We denken ook aan het in dienst nemen van meer arbeidsgehandicapten. Duurzaamheid gaat immers ook over mensen en eerlijke kansen.

Kortom: op veel aspecten verschilt Sociaal Maas en Waal van mening met het college over de koers van de gemeente in 2016 en verder. De meest fundamentele verschillen betreffen de wijze waarop de taken in het sociale domein zijn ingericht en de allesoverstemmende wens van de coalitie om zelfstandig te blijven. U kunt van Sociaal Maas en Waal verwachten dat wij in de raad blijven bijsturen, met sociale en duurzame alternatieven komen en met een constructieve maar kritische blik oppositie voeren. Dit is echter úw begroting, niet de onze.

Ik wil mijn betoog graag besluiten met iets dat op het eerste gezicht wellicht niet het meest lokale issue is.

Op dit moment krijgen Europa en Nederland te maken met vluchtelingen, volwassenen en kinderen, die huis en haard hebben moeten verlaten voor oorlogsgeweld. Wij willen daar onze ogen niet voor sluiten. We zijn blij dat het college werk maakt van de opvang van statushouders en de opgave voor 2015 inmiddels vervuld heeft. We willen het college oproepen om nog een paar flinke extra stappen

te zetten. Zowel voor de statushouders, als voor nieuwe vluchtelingen. Inzetten op substantieel meer statushouders, ter ontlasting van de asielzoekerscentra. Ook tijdelijke opvang-locaties voor nieuwe vluchtelingen zijn wat ons betreft bespreekbaar.

Welk rol er voor onze gemeente ook in het verschiet ligt in het vluchtelingenvraagstuk, het is van groot belang om met elkaar in gesprek te blijven. Over de gevolgen zowel positief als negatief *moet* gesproken worden. Op een eerlijke, respectvolle en menselijke wijze met oog voor elkaar. Dat zeg ik niet alleen naar deze raad, maar ook naar onze inwoners. Samen zijn wij Maas en Waal. We houden het hoofd koel maar ons hart warm.